

**DŮLEŽITÉ PRÁVNÍ UPOZORNĚNÍ:** Informace na této stránce podléhají [prohlášení „o vyloučení odpovědnosti a záruk“ a jsou chráněny autorským právem](#)

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

22. května 2008 (\*)

„Vnitřní trh s elektřinou – Směrnice 2003/54/ES – Článek 20 odst. 1 – Volný přístup třetích osob k elektrizačním přenosovým a distribučním soustavám“

Ve věci C-439/06,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Oberlandesgericht Dresden (Německo) ze dne 17. října 2006, došlým Soudnímu dvoru dne 24. října 2006, v řízení ohledně energetické správy

**citiworks AG**

za přítomnosti:

**Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft und Arbeit als Landesregulierungsbehörde,**

**Flughafen Leipzig/Halle GmbH,**

**Bundesnetzagentur,**

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Rosas, předseda senátu, J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, P. Lindh (zpravodaj)  
a A. Arabadžev, soudci,

generální advokát: J. Mazák,

vedoucí soudní kanceláře: J. Swedenborg, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 20. září 2007,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za citiworks AG C. Haellmigkem, Rechtsanwalt,
- za Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft und Arbeit als Landesregulierungsbehörde R. Huberem, jako zmocněncem,
- za Flughafen Leipzig/Halle GmbH R. Wagnerem a J. Kloosem, Rechtsanwälte,
- za německou vládu M. Lummou a J. Möllerem, jako zmocněnci,
- za polskou vládu E. Ośniecka-Tamecka, jako zmocněnkyní,

- za vládu Spojeného království V. Jackson, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s A. Henshawem, barrister,
- za Komisi Evropských společenství B. Schimou, jako zmocněncem,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 13. prosince 2007,

vydává tento

## **Rozsudek**

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 20 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/54/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 96/92/ES (Úř. věst. L 176, s. 37; Zvl. vyd. 12/02, s. 211).

2 Tato žádost byla předložena v rámci řízení, jehož předmětem je žaloba podaná citiworks AG (dále jen „citiworks“) proti rozhodnutí, kterým Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft und Arbeit als Landesregulierungsbehörde (saské ministerstvo hospodářství a zaměstnanosti jako regulační orgán této spolkové země, dále jen „regulační orgán“) kvalifikovalo energetickou zásobovací soustavu provozovanou společností Flughafen Leipzig/Halle GmbH (dále jen „FLH“) jako „objektovou soustavu“ ve smyslu § 110 odst. 1 bodu 1 zákona o zásobování elektřinou a zemním plynem, zvaného „zákon o hospodaření s energií“, [Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Energiewirtschaftsgesetz)] ze dne 7. července 2005 (BGBl. 2005 I, s. 1970, dále jen „EnWG“).

## **Právní rámec**

### *Právní úprava Společenství*

3 Podle článku 1 směrnice 2003/54:

„Tato směrnice stanoví společná pravidla pro výrobu, přenos a distribuci elektřiny [pro výrobu, přenos, distribuci a dodávky elektřiny]. Stanoví pravidla týkající se organizace a fungování elektroenergetiky, přístupu na trh, kritérií a postupů pro výběrová řízení a udělování povolení, jakož i pravidla pro provozování sítí.“

4 Body 4 až 7 a 26 odůvodnění směrnice 2003/54 zní následovně:

„(4) Svobody, které evropským občanům zaručuje Smlouva (volný pohyb zboží, volný pohyb služeb a právo usazování), jsou možné jedině na zcela otevřeném trhu, který umožňuje spotřebitelům vybírat si své dodavatele a všem dodavatelům svobodně zásobovat své zákazníky.

(5) Hlavní překážky, které brání dosahování plně funkčního a konkurenčního vnitřního trhu, souvisí mezi jiným s otázkami přístupu k soustavě, problémy při stanovování sazeb a s různým stupněm otevřenosti trhu v jednotlivých členských státech.

(6) Aby fungovala hospodářská soutěž, musí být přístup k soustavě nediskriminační, průhledný a za spravedlivé ceny.

(7) Pro dotvoření vnitřního trhu s elektřinou má prvořadý význam nediskriminační přístup k soustavě provozovatele přenosové nebo distribuční soustavy. Provozovatel přenosové nebo distribuční soustavy se může skládat z jednoho nebo více podniků.

[...]

(26) Plnění požadavků kladených na veřejné služby je základním požadavkem této směrnice a je důležité, aby tato směrnice, která bere v úvahu cíle ochrany spotřebitelů, bezpečnosti dodávek, ochrany životního prostředí a stejné úrovně hospodářské soutěže ve všech členských státech, stanovila společné minimální normy dodržované všemi členskými státy. Je důležité, aby požadavky na veřejné služby mohly být vykládány na vnitrostátním základě, berouce v úvahu vnitrostátní podmínky a za podmínky dodržování práva Společenství.“

5 Článek 2 směrnice 2003/54, nazvaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

3. „přenosem“ přeprava elektřiny propojenou přenosovou soustavou velmi vysokého napětí a vysokého napětí s cílem dodávek elektřiny konečným spotřebitelům nebo distribučním podnikům, avšak s vyloučením dodávek samotných;

4. „provozovatelem přenosové soustavy“ fyzická nebo právnická osoba odpovědná za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj přenosové soustavy v dané oblasti, a případně za její propojení s jinými soustavami a za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po přenosu elektřiny;

5. „distribucí“ přenos elektřiny distribuční soustavou vysokého, středního a nízkého napětí s cílem jejich dodávek zákazníkům, avšak s vyloučením dodávek samotných;

6. „provozovatelem distribuční soustavy“ fyzická nebo právnická osoba odpovědná za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj distribuční soustavy v dané oblasti, a případně její propojení s jinými soustavami a za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po distribuci elektřiny;

7. „zákazníky“ velkoodběratelé a koneční spotřebitelé elektřiny;

8. „velkoodběratelem“ fyzická nebo právnická osoba, která nakupuje elektřinu pro účely jejího dalšího prodeje v rámci nebo mimo rámec soustavy, na jejímž území je usazena;

9. „konečným spotřebitelem“ zákazník nakupující elektřinu pro vlastní potřebu;

[...]

19. „dodávkami“ prodej, včetně dalšího prodeje, elektřiny zákazníkům;

[...]

26. „malou izolovanou soustavou“ každá soustava se spotřebou nižší než 3000 GWh v roce 1996, která získává méně než 5 % své roční spotřeby elektřiny propojením s jinými soustavami;

27. „izolovanou mikrosoustavou“ každá soustava se spotřebou nižší než 500 GWh v roce 1996, která nemá žádné propojení s jinými soustavami;

[...]“

6 Článek 3 odst. 8 směrnice 2003/54, nazvaný „Povinnosti veřejné služby a ochrana spotřebitele“, stanoví:

„Členské státy se mohou rozhodnout neuplatňovat články 6, 7, 20 a 22, pokud by jejich použití právně nebo fakticky bránilo plnění povinností uložených elektroenergetickým podnikům z důvodů obecného hospodářského zájmu a pokud tím rozvoj obchodu nebude ovlivněn do té míry, že by to bylo v rozporu se zájmy Společenství. Zájmy Společenství mimo jiné zahrnují hospodářskou soutěž s ohledem na oprávněné zákazníky v souladu s touto směrnicí a s článkem 86 Smlouvy.“

7 Článek 20 uvedené směrnice, nazvaný „Přístup třetích osob“, zní následovně:

„1. Členské státy zajistí zavedení systému pro přístup třetích osob k přenosové a distribuční soustavě na základě zveřejněných sazeb použitelných na oprávněné zákazníky a používaných objektivně a bez diskriminace mezi uživateli soustavy. Členské státy zajistí, aby tyto sazby nebo metody pro jejich výpočet byly před vstupem v platnost schváleny v souladu s článkem 23 a aby tyto sazby a metody, jsou-li schváleny jen metody, byly před vstupem v platnost zveřejněny.

2. Provozovatel přenosové nebo distribuční soustavy může odmítnout přístup, pokud postrádá nezbytnou kapacitu. Pro takové odmítnutí musí být řádně podloženy důvody, zejména s ohledem na článek 3. Pokud je to žádoucí a pokud došlo k odmítnutí přístupu, zajistí členské státy, aby provozovatel přenosové nebo distribuční soustavy poskytl náležitě informace o opatřeních, která budou nezbytná k posílení soustavy. Osobě požadující takové informace může být účtován přiměřený poplatek odrážející náklady na jejich poskytnutí.“

8 Článek 26 téže směrnice, nazvaný „Odchyly“, stanoví:

„1. Členské státy, které prokáží, že provoz jejich malých izolovaných soustav má po vstupu této směrnice v platnost vážné obtíže, mohou požádat o odchylky od odpovídajících ustanovení kapitol IV, V, VI, VII [...], pokud jde o rekonstrukci, modernizaci a rozšíření stávající kapacity; tyto odchylky povoluje Komise. Komise uvědomí členské státy o těchto žádostech před svým rozhodnutím při současném zachování důvěrnosti. Rozhodnutí se zveřejní v *Úředním věstníku Evropské unie*. [...]

[...]“

#### *Vnitrostátní právní úprava*

9 EnWG byl přijat za účelem provedení směrnice 2003/54.

10 Ustanovení § 3 bodů 16 a 17 tohoto zákona definují energetické zásobovací soustavy jako „soustavy pro zásobování elektřinou a zemním plynem přes jednu nebo více napěťových nebo tlakových úrovní“ a soustavy obecného zásobování jako „energetické zásobovací soustavy, které slouží k distribuci energie třetím osobám a které nejsou od počátku, pokud jde o jejich kapacitu,

určeny pouze k zásobování určitých konečných spotřebitelů, existujících nebo určitelných již při zřízení soustavy, nýbrž mohou v zásadě zásobovat každého konečného spotřebitele“.

11 Ustanovení § 3 bodu 18 téhož zákona definuje provozovatele energetických zásobovacích soustav jako fyzickou nebo právnickou osobu provozující energetickou zásobovací soustavu.

12 Část 3 EnWG zahrnuje zejména § 20 a § 21. Uvedený § 20 odst. 1 první věta stanoví, že provozovatelé energetických zásobovacích soustav „jsou povinni na základě věcně odůvodněných kritérií poskytnout bez jakékoliv diskriminace přístup k soustavě všem a na internetu zveřejnit podmínky přístupu, včetně vzorových smluv, a sazby za tento přístup“.

13 Ustanovení § 21 odst. 1 EnWG stanoví:

„Podmínky přístupu a sazby za přístup k soustavě musí být přiměřené, nediskriminační, průhledné a nesmějí být méně výhodné než ty, které jsou uplatňovány, fakturovány nebo vypočítány provozovateli energetických zásobovacích soustav ve srovnatelných případech za služby v rámci jejich podniku nebo vůči spojeným či přidruženým podnikům.“

14 Ustanovení § 110 odst. 1 EnWG stanoví podmínky pro získání postavení objektové soustavy a formuluje právní důsledky tohoto postavení následovně:

„Části 2 a 3, jakož i § 4, 52 a 92 tohoto zákona se nepoužijí na provoz energetických zásobovacích soustav, které se

1. nacházejí v prostorově související provozní zóně a slouží převážně k přenosu energie v rámci vlastního podniku nebo v rámci spojeného podniku ve smyslu § 3 bodu 38 tohoto zákona,

2. nacházejí v prostorově související soukromé zóně a provozovateli soustavy nebo jím pověřené osobě umožňují, aby při provádění společné hlavní obchodní činnosti, která

a) překračuje čistě nájemní vztahy a která

b) by byla v důsledku použití ustanovení uvedených v úvodní části této věty nepřiměřeně ztížena,

zásobovali určitelné konečné spotřebitele energií, nebo se

3. nacházejí v prostorově úzce související zóně a slouží převážně k samozásobování,

pokud energetická zásobovací soustava neslouží k obecnému zásobování ve smyslu § 3 bodu 17 tohoto zákona a provozovatel objektové soustavy nebo jím pověřená osoba disponují personálními, technickými a hospodářskými zdroji k tomu, aby zajistili trvalý provoz soustavy v souladu s ustanoveními tohoto zákona.“

### **Spor v původním řízení a předběžná otázka**

15 Citiworks je společnost založená podle německého práva, jejíž činností je zásobování energií. Od počátku roku 2004 dodává elektřinu pobožce DFS Deutsche Flugsicherung GmbH, která se nachází na letišti Lipsko/Halle. Tato posledně uvedená společnost je ve 100% vlastnictví spolkové republiky a je pověřena kontrolou leteckého provozu v Německu.

16 FLH je společnost provozující letiště Lipsko/Halle. Z tohoto titulu spravuje energetickou zásobovací soustavu, přes kterou je kromě ní zásobováno elektrickou energií dalších 93 podniků umístěných na letišti (dále jen „soustava, o kterou se jedná v původním řízení“). Během roku 2004 tato soustava celkově dodala přibližně 22 200 MW, ze kterých bylo 85,4 % spotřebováno samotnou FLH.

17 FLH požadovala, aby soustava, o kterou se jedná v původním řízení, byla uznána jako objektová soustava ve smyslu § 110 EnWG. V rámci šetření této žádosti vyzval regulační orgán dne 20. ledna 2006 citiworks, aby vstoupila do správního řízení jako vedlejší účastník.

18 Rozhodnutím ze dne 12. července 2006 vyhověl regulační orgán žádosti FLH. Citiworks podala proti tomuto rozhodnutí žalobu k Oberlandesgericht Dresden.

19 Před tímto soudem citiworks uvedla, že § 110 EnWG je neslučitelný s článkem 20 směrnice 2003/54.

20 Za těchto podmínek se Oberlandesgericht Dresden rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je § 110 odst. 1 bod 1 [EnWG] slučitelný s čl. 20 odst. 1 směrnice 2003/54 [...], pokud se v případě, že jsou splněny podmínky tohoto § 110 odst. 1 bodu 1, nepoužijí na tzv. ‚provozní soustavu‘ obecná ustanovení o přístupu k soustavě (§ 20 až § 28a EnWG), a to ani tehdy, pokud volný přístup k soustavě nepředstavuje nepřiměřenou zátěž?“

### **K předběžné otázce**

21 Úvodem je třeba připomenout, že ačkoliv Soudní dvůr nemůže v rámci řízení o předběžné otázce rozhodovat o slučitelnosti vnitrostátního opatření s právem Společenství, může nicméně vnitrostátnímu soudu poskytnout veškeré poznatky k výkladu práva Společenství, které mu umožní posoudit tuto slučitelnost za účelem rozhodnutí ve věci, která mu byla předložena (viz zejména rozsudky ze dne 21. září 2000, Borawitz, C-124/99, Recueil, s. I-7293, bod 17; ze dne 8. června 2006, WWF Italia a další, C-60/05, Sb. rozh. s. I-5083, bod 18, a ze dne 24. ledna 2008, Roby Profumi, C-257/06, dosud nezveřejněný ve Sbirce rozhodnutí, bod 11).

22 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 20 odst. 1 směrnice 2003/54 musí být vykládán tak, že brání takovému ustanovení, jakým je § 110 odst. 1 bod 1 EnWG, které osvobozuje určité provozovatele energetických zásobovacích soustav od povinnosti umožnit třetím osobám volný přístup k těmto soustavám z důvodu, že se nacházejí v prostorově související provozní zóně a slouží převážně k přenosu energie v rámci vlastního podniku nebo v rámci spojeného podniku, aniž by bylo prokázáno, že volný přístup třetích osob k uvedeným soustavám by představoval nepřiměřenou zátěž.

### *Vyjádření předložená Soudnímu dvoru*

23 Citiworks má za to, že čl. 20 odst. 1 směrnice 2003/54 brání § 110 odst. 1 bodu 1 EnWG. Jedním z hlavních cílů této směrnice je totiž umožnit dodavatelům energie volný přístup k energetickým zásobovacím soustavám, aby si klienti mohli vybrat své dodavatele.

24 Vnitrostátní ustanovení, které se odchyluje od zásady volného přístupu třetích osob k energetickým zásobovacím soustavám je v rozporu s tímto cílem. Žádné ustanovení směrnice

2003/54 neumožňuje členským státům volně vymezit situace, ve kterých se mohou odchýlit od této zásady.

25 Citiworks mimo jiné uvádí, že § 110 odst. 1 bod 1 EnWG se automaticky uplatní, pokud jsou splněny podmínky, které stanoví.

26 FLH úvodem tvrdí, že položená otázka je nepřípustná, jelikož je hypotetická. Tato otázka totiž evokuje znění § 110 odst. 1 bodu 1 EnWG, které neexistuje, jelikož toto ustanovení neodkazuje na pojem „nepřiměřená zátěž“. Mimoto tato otázka není relevantní pro vyřešení sporu v původním řízení.

27 Co se týče věci samé, FLH, regulační orgán, jakož i německá vláda a vláda Spojeného království mají za to, že soustava, o kterou se jedná v původním řízení, není přenosovou ani distribuční soustavou, a tudíž nespadá do rozsahu působnosti směrnice 2003/54. Taková soustava je vnitřní soustavou zřizovanou podniky pro jejich samozásobování energií, která má nízkou spotřebu a která nemá vliv na hospodářskou soutěž. Ustanovení § 110 odst. 1 bodu 1 EnWG je pouze výrazem diskreční pravomoci, kterou měl vnitrostátní zákonodárce při provádění směrnice 2003/54. Mimoto dodávka elektřiny je vedlejší činností vzhledem k hlavní činnosti FLH, kterou je provozování letiště.

28 Podle německé vlády je soustava, o kterou se jedná v původním řízení, „zákaznickým zařízením“, které distribuuje energii v rámci uzavřeného zařízení. Podnik, který ji provozuje, nepodléhá povinnostem uloženým směrnicí 2003/54 provozovatelům distribučních soustav.

29 Polská vláda má za to, že § 110 odst. 1 bod 1 EnWG je neslučitelný se směrnicí 2003/54. V posledně uvedeném předpisu existuje systém odchylek spojených s konkrétními okolnostmi, který vylučuje odchylky obecného charakteru.

30 Komise má za to, že čl. 20 odst. 1 směrnice 2003/54 brání § 110 odst. 1 bodu 1 EnWG. Soustava, o kterou se jedná v původním řízení, je totiž distribuční soustavou ve smyslu této směrnice, a musí být tudíž zajištěn volný přístup k této soustavě. Komise připomíná, že zásada volného přístupu třetích osob k energetickým zásobovacím soustavám je podstatná a že odchylky od této zásady mohou být přípustné pouze za jasně vymezených okolností. Z tohoto titulu se velikost soustavy zohledňuje pouze v případě otázek týkajících se právního oddělení provozovatelů distribučních soustav, jak vyplývá z čl. 15 odst. 2 *in fine* směrnice 2003/54.

#### *Odpověď Soudního dvora*

##### K přípustnosti

31 Podle ustálené judikatury je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a který musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak i relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru (viz zejména rozsudky ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, Recueil, s. I-4921, bod 59, a ze dne 15. června 2006, Acereda Herrera, C-466/04, Sb. rozh. s. I-5341, bod 47).

32 Soudní dvůr může odmítnout žádost vnitrostátního soudu pouze tehdy, pokud je zjevné, že výklad nebo posouzení platnosti právního předpisu Společenství, požadované vnitrostátním

soudem, nemají žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení nebo pokud se jedná o hypotetický problém (viz výše uvedené rozsudky Bosman, bod 61, a Acereda Herrera, bod 48).

33 Ve věci v původním řízení je vnitrostátnímu soudu předložen spor dodavatele elektřiny, který tvrdí, že čl. 20 odst. 1 směrnice 2003/54 brání ustanovení vnitrostátního práva, které osvobozuje určité provozovatele energetických zásobovacích soustav od povinnosti umožnit volný přístup k jejich soustavám.

34 Podle tohoto soudu ustanovení vnitrostátního práva, o které se jedná, stanoví, že uvedené osvobození se uplatní na energetické zásobovací soustavy, aniž by bylo vázáno na existenci nepřiměřené zátěže, zatímco tato podmínka existuje pro soustavy služeb uvedené v § 110 odst. 1 bodu 2 EnWG.

35 Předkládající soud se tudíž ptá, zda čl. 20 odst. 1 směrnice 2003/54 brání takovému odchýlnému režimu, který osvobozuje od povinnosti umožnit volný přístup třetím osobám k určitým energetickým zásobovacím soustavám, aniž by byly zohledněny technické kapacity těchto soustav.

36 Z toho vyplývá, že položená otázka je relevantní, a nikoli hypotetická, a že je tudíž přípustná.

K věci samé

37 Aby bylo možné odpovědět na položenou otázku, je třeba vyložit článek 20 směrnice 2003/54 ve světle cílů této směrnice a jejich ustanovení za účelem ověření, zda soustava, o kterou se jedná v původním řízení, spadá do rozsahu působnosti této směrnice a zda uvedený článek 20 brání takovému ustanovení, jakým je § 110 odst. 1 bod 1 EnWG, které osvobozuje od povinnosti umožnit volný přístup třetím osobám k určitým energetickým zásobovacím soustavám.

38 Je třeba připomenout, že směrnice 2003/54 zrušila a nahradila směrnici Evropského parlamentu a Rady 96/92/ES ze dne 19. prosince 1996 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou (Úř. věst. L 27, s. 20; Zvl. vyd. 12/02, s. 3). Z bodu 1 a 2 odůvodnění směrnice 2003/54 vyplývá, že byla přijata vzhledem k tomu, že po provedení směrnice 96/92 stále existovaly mezery bránící dotvoření vnitřního trhu s elektřinou. Cílem směrnice 2003/54 je tedy zlepšení fungování tohoto trhu.

39 Podle bodu 5 odůvodnění směrnice 2003/54 jedna z hlavních překážek, které brání dosahování funkčního a konkurenčního vnitřního trhu, souvisí s otázkami přístupu k soustavě, problémy při stanovování sazeb a s různým stupněm otevřenosti trhu v jednotlivých členských státech.

40 Body 6 a 7 odůvodnění uvedené směrnice upřesňují, že přístup k soustavě, který je nediskriminační, průhledný a za spravedlivé ceny, je nezbytný pro to, aby fungovala hospodářská soutěž a má prvořadý význam pro dotvoření vnitřního trhu s elektřinou.

41 Směrnice 96/92 ve svých člancích 16 až 20 stanovila systém smluvního přístupu k elektrizačním přenosovým a distribučním soustavám. Zákodárce Společenství se rozhodl ukončit platnost tohoto systému, aby se více otevřel vnitřní trh s elektřinou, jak vyplývá z návrhu



směrnice předložené Komisi dne 13. března 2001 [KOM (2001) 125 konečné, Úř. věst. C 240 E, s. 60].

42 Je třeba v tomto ohledu připomenout, že Soudní dvůr v rámci výkladu čl. 7 odst. 5 a článku 16 směrnice 96/92 zdůraznil obecný charakter zásady zákazu diskriminace mezi uživateli soustav (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 7. června 2005, VEMW a další, C-17/03, Recueil, s. I-4983, body 42 až 46).

43 Bod 4 odůvodnění směrnice 2003/54 připomíná, že zcela otevřený trh musí umožňovat spotřebiteli svobodně si vybrat svého dodavatele a tomuto dodavateli svobodně zásobovat svými výrobky zákazníci. Jak správně zdůraznil generální advokát v bodě 72 svého stanoviska, obě tato práva jsou nutně propojená. Aby si totiž zákazníci mohli svobodně vybrat své dodavatele, musí být dodavatelům umožněn přístup k různým přenosovým a distribučním soustavám, které dovedou elektřinu až k zákazníkům.

44 Z těchto úvah vyplývá, že volný přístup třetích osob k přenosovým a distribučním soustavám představuje jedno ze základních opatření, které musí členské státy zavést, aby mohl být dotvořen vnitřní trh s elektřinou.

45 Zásada volného přístupu se uplatní podle čl. 20 odst. 1 směrnice 2003/54 na elektrizační přenosové a distribuční soustavy. Článek 2 body 3 a 5 téže směrnice definují pojmy „přenos“ a „distribuce“. Přenos je definován jako přeprava elektřiny propojenou přenosovou soustavou velmi vysokého napětí a vysokého napětí s cílem dodávek elektřiny konečným spotřebitelům nebo distribučním podnikům. Distribuce je definována jako přenos elektřiny distribuční soustavou vysokého, středního a nízkého napětí s cílem jejích dodávek zákazníkům. Přenos a distribuce nezahrnují samotné dodávky. Pojem „dodávka“ je definován v čl. 2 bodě 19 směrnice 2003/54 jako prodej elektřiny zákazníkům.

46 Z těchto definic vyplývá jednak to, že přenosová soustava je propojená soustava sloužící k vedení elektřiny velmi vysokého napětí a vysokého napětí, která je určena k prodeji konečným zákazníkům nebo distribučním společnostem a jednak to, že distribuční soustava je soustava sloužící k vedení elektřiny vysokého, středního a nízkého napětí, která je určena k prodeji velkooběratelům nebo konečným zákazníkům.

47 Podle některých vyjádření předložených Soudnímu dvoru není soustava, o kterou se jedná v původním řízení, přenosovou ani distribuční soustavou, a nepadá tudíž do rozsahu působnosti směrnice 2003/54. Jednak totiž představuje soukromou vnitřní soustavu a nemá vliv na hospodářskou soutěž z důvodu své nízké spotřeby, a jednak provozování této soustavy je pouze vedlejší činností vzhledem k hlavní činnosti, kterou je provozování letiště.

48 Co se týče, zaprvé, povahy přenosových a distribučních soustav ve smyslu směrnice 2003/54 a množství elektřiny přenesené uvedenými soustavami, je třeba uvést, že pouze napětí této elektřiny představuje rozlišovací kritérium mezi přenosem a distribucí.

49 Ve smyslu čl. 2 bodů 3 a 5 této směrnice se totiž přenosová soustava týká elektřiny velmi vysokého napětí a vysokého napětí a distribuční soustava zajišťuje přenos elektřiny vysokého, středního a nízkého napětí. Směrnice 2003/54 odkazuje na spotřebu elektřiny pouze při definování pojmů „malá izolovaná soustava“ a „izolovaná mikrosoustava“, které odůvodňují odchylky od určitých povinností stanovených touto směrnicí. Zákonodárce Společenství tudíž

nezamýšlel vyloučit určité přenosové nebo distribuční soustavy z rozsahu působnosti směrnice 2003/54 z důvodu jejich velikosti nebo spotřeby elektřiny.

50 Je třeba poznamenat, že § 110 odst. 1 bod 1 EnWG nedefinuje soustavy, které spadají do rozsahu jeho působnosti v závislosti na jejich spotřebě elektřiny. Toto ustanovení se totiž týká soustav „nacházejících se v prostorově související provozní zóně a sloužících převážně k přenosu energie v rámci podniku nebo v rámci spojeného podniku“.

51 Co se týče, zadruhé, provozování a účelu přenosových a distribučních soustav, směrnice 2003/54 pro tyto dva typy soustav upřesňuje, že elektřina je přenášena s cílem dodávek, avšak s vyloučením dodávek samotných, a že provozovatel je odpovědný za provoz, údržbu a rozvoj soustavy v dané oblasti za účelem zabezpečení její dlouhodobé schopnosti.

52 Mimoto článek 13 směrnice 2003/54 vyžaduje, aby podniky, které vlastní distribuční soustavu nebo za ni odpovídají, určily provozovatele těchto soustav. Z tohoto ustanovení ani z žádného jiného ustanovení téže směrnice nevyplývá, že pouze podniky vykonávající činnost provozovatele distribuční soustavy jako svou hlavní činnost podléhají povinnosti volného přístupu k soustavám.

53 K tomuto bodu je třeba poznamenat, že § 110 odst. 1 bod 1 EnWG neobsahuje žádné bližší údaje, pokud jde o hlavní nebo vedlejší charakter činnosti provozování energetické zásobovací soustavy provozovatelem za účelem definování soustav, které spadají do rozsahu jeho působnosti.

54 Z předkládacího rozhodnutí a z vyjádření předložených Soudnímu dvoru vyplývá, že soustava, o kterou se jedná v původním řízení, zásobuje elektřinou samotnou FLH a 93 dalších podniků umístěných na letišti Lipsko/Halle. V roce 2004 byla spotřeba této soustavy 22 200 MW, z nichž bylo 3 800 MW spotřebováno jinými podniky než FLH. Podle předkládacího rozhodnutí se předpokládá, že v roce 2007 dosáhne podíl spotřeby těchto podniků 8 000 MW. Z toho vyplývá, že FLH neprovozuje přenosovou soustavu, jelikož přenášená elektřina není velmi vysokého napětí nebo vysokého napětí, ale provozuje soustavu, která přenáší elektřinu s cílem dodávek zákazníkům a kterou je třeba považovat za elektrizační distribuční soustavu ve smyslu čl. 2 bodu 5 směrnice 2003/54.

55 Článek 20 odst. 1 této směrnice ponechává na členských státech, aby přijaly opatření nezbytná pro zavedení systému pro přístup třetích osob k přenosovým a distribučním soustavám. Z toho vyplývá, že v souladu s článkem 249 ES si členské státy mohou zvolit formu a prostředky, které použijí, aby dosáhly tohoto zavedení. Vezmeme-li v úvahu důležitost zásady volného přístupu k přenosovým a distribučním soustavám, tento prostor pro uvážení jim nicméně nedovoluje, aby uvedenou zásadu použily mimo případy, ve kterých směrnice 2003/54 stanoví výjimky nebo odchylky.

56 Takové ustanovení, jakým je § 110 odst. 1 bod 1 EnWG, by tedy bylo slučitelné se směrnicí 2003/54 pouze za předpokladu, že by spadalo do rozsahu působnosti těchto výjimek nebo odchylek.

57 Zaprvé, čl. 20 odst. 2 směrnice 2003/54 stanoví, že provozovatel distribuční soustavy může odmítnout přístup ke své soustavě, pokud postrádá nezbytnou kapacitu, s tím, že takové odmítnutí musí řádně podložit důvody. Tato možnost odmítnout přístup k soustavě se nicméně

posuzuje případ od případu a nedovoluje členským státům stanovit tyto odchylky obecně, aniž by u každého provozovatele byla konkrétně posouzena technická nezpůsobilost soustavy pro uspokojení požadavků na přístup pocházejících od třetích osob.

58 Zadruhé, čl. 3 odst. 8 směrnice 2003/54 umožňuje, aby členské státy neuplatňovaly ustanovení článku 20 této směrnice, pokud by to bránilo plnění povinností uložených elektroenergetickým podnikům z důvodů obecného hospodářského zájmu a pokud tím rozvoj obchodu nebude ovlivněn do té míry, že by to bylo v rozporu se zájmy Společenství.

59 Je třeba upřesnit, že čl. 3 odst. 2 a 3 směrnice 2003/54 se týká povinností veřejné služby, které členské státy mohou uložit elektroenergetickým podnikům z důvodů obecného hospodářského zájmu. Z bodu 26 odůvodnění této směrnice vyplývá, že požadavky na veřejné služby se vykládají na vnitrostátní úrovni.

60 Z článku 3 odst. 8 směrnice 2003/54 vyplývá, že členské státy se mohou rozhodnout omezit právo na přístup třetích osob k přenosovým a distribučním soustavám, aby zaručily poskytování veřejné služby dodávky elektřiny. Nicméně aby tak mohly učinit, musí členské státy jednak ověřit, zda právo na neomezený přístup k soustavám brání provozovatelům soustav v plnění jejich povinností veřejné služby, a jednak přezkoumat, zda by toto plnění nemohlo být uskutečňováno jinými prostředky, které nenarušují právo na přístup k soustavám, které představuje jedno z práv zakotvených ve směrnici 2003/54.

61 Je třeba poznamenat, že odchylka od zásady volného přístupu k energetickým zásobovacím soustavám obsažená v § 110 odst. 1 bodu 1 EnWG není odůvodněna rizikem, že by provozovatelům soustav, kteří spadají do rozsahu působnosti tohoto ustanovení, bylo z důvodu tohoto volného přístupu bráněno ve splnění jejich povinností veřejné služby. Tato odchylka je totiž odůvodněna pouze geografickou nebo právní konfigurací zóny, ve které jsou tyto soustavy provozovány. Německá vláda ani netvrdila, že Spolková republika Německo přijala § 110 odst. 1 bod 1 EnWG, aby provedla čl. 3 odst. 8 směrnice 2003/54.

62 Zatřetí, čl. 26 odst. 1 uvedené směrnice stanoví, že členské státy, které prokáží, že provoz malých izolovaných soustav má vážné obtíže, mohou požádat o odchylky od určitých ustanovení směrnice 2003/54, zejména od jejího článku 20.

63 Tyto odchylky však vyžadují souhlas Komise, který má podobu rozhodnutí zveřejněného v *Úředním věstníku Evropské unie*. Takové odchylky byly povoleny Kyperské republice rozhodnutím ze dne 25. září 2006 (Úř. věst. L 270, s. 72) a Republice Malta rozhodnutím ze dne 28. listopadu 2006 (Úř. věst. L 332, s. 32). Je nutné konstatovat, že Spolková republika Německo nepožádala Komisi o rozhodnutí o odchylce na základě čl. 26 odst. 1 směrnice 2003/54 a žádné takové rozhodnutí od ní ani neobdržela.

64 Z toho vyplývá, že takové ustanovení, jakým je § 110 odst. 1 bod 1 EnWG, nespadá do rozsahu působnosti žádné z výjimek nebo odchylek ze zásady volného přístupu k elektrizačním přenosovým nebo distribučním soustavám stanovených směrnicí 2003/54.

65 Ze všech těchto úvah vyplývá, že čl. 20 odst. 1 směrnice 2003/54 musí být vykládán tak, že brání takovému ustanovení, jakým je § 110 odst. 1 bod 1 EnWG, které osvobozuje určité provozovatele energetických zásobovacích soustav od povinnosti umožnit třetím osobám volný přístup k těmto soustavám z důvodu, že se tyto soustavy nacházejí v prostorově související

provozní zóně a slouží převážně k přenosu energie v rámci vlastního podniku nebo v rámci spojeného podniku.

### **K nákladům řízení**

66 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

**Článek 20 odst.1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/54/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 96/92/ES musí být vykládán tak, že brání takovému ustanovení, jakým je § 110 odst. 1 bod 1 zákona o zásobování elektřinou a zemním plynem, zvaného „zákon o hospodaření s energií“ [Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Energiewirtschaftsgesetz)], ze dne 7. července 2005, které osvobozuje určité provozovatele energetických zásobovacích soustav od povinnosti umožnit třetím osobám volný přístup k těmto soustavám z důvodu, že se tyto soustavy nacházejí v prostorově související provozní zóně a slouží převážně k přenosu energie v rámci vlastního podniku nebo v rámci spojeného podniku.**

Podpisy.

---

\* Jednací jazyk: němčina.